

Distances – Etäisyyksiä

tekstit ja suomennokset

texts and translations

Heikki Sarmanto sov. :: arr. Jaakko Mäntyjärvi
Songs to poems by Emily Dickinson

Series 1. Of distances and the sea

Two voyagers

The moon is distant from the sea

By the sea

Series 2. Of gardens and seasons

I shall keep singing

The sleeping flowers

Summer's obsequies

The snow

Series 3. Of longing and solitude

Evening

Returning

I'm Nobody

Series 4. Of love and summer

Summer for thee

The lovers – Come slowly, Eden

I hide myself within my flower

If I can stop one heart from breaking

Series 5. Of eternity and hope

Requiescat (Troubled about many things)

I cried for Pity (I wish I knew that woman's name)

The chariot

Hope

Series 1. Of distances and the sea
Sarja 1. Etäisyyksistä ja merestä

Two voyagers

Two butterflies went out at Noon
And waltzed above a stream,
Then stepped straight through the firmament
And rested on a beam;

And then together bore away
Upon a shining sea -
Though never yet, in any port,
Their coming mentioned be.

If spoken by the distant bird,
If met in either sea
By frigate or by merchantman,
Report was not to me.

Kaksi matkalaista

*Perhospari puolilta päivin
tanssimaan lähti purolle näin
ja kohosi pian jo taivaaseen asti,
liitäen auringon säteitä päin.*

*Yhdessä lähtivät matkaan ne sitten
aavan meren maailmaan –
perille vain ei päässeet koskaan
mihinkään kai satamaan.*

*Jos sen joku lintu kertoi,
kaukomatkan määränpään,
tai jos ne jostain laivasta nähtiin,
en kuullut siitä sittenkään.*

The Moon is distant from the Sea

The Moon is distant from the Sea—
And yet, with Amber Hands—
She leads Him—docile as a Boy—
Along appointed Sands—

He never misses a Degree—
Obedient to Her Eye
He comes just so far—toward the Town—
Just so far—goes away—

Oh, Signor, Thine, the Amber Hand—
And mine—the distant Sea—
Obedient to the least command
Thine eye impose on me—

Etäällä merestä kulkee Kuu

*Etäällä merestä kulkee kuu,
vaan käsin kullanhohtoisin
se merta tottelevaista johtaa
vuoksiinsa ja luoteisiin.*

*Erehdy ei meri lainkaan,
kuuta tarkkaan noudattaa:
kaupunkia lähestyy –
vain määränsä verran kohoaa.*

*Signor, kädet ovat sinun,
ja minä meri kaukainen.
Silmäsi kun luokse kutsuu,
minä oitis tottelen.*

By the sea

I started Early – Took my Dog –
And visited the Sea –
The Mermaids in the Basement
Came out to look at me –

And Frigates – in the Upper Floor
Extended Hempen Hands –
Presuming Me to be a Mouse –
Aground – upon the Sands –

But no Man moved Me – till the Tide
Went past my simple Shoe –
And past my Apron – and my Belt
And past my Boddice – too –

And made as He would eat me up –
As wholly as a Dew
Upon a Dandelion's Sleeve –
And then – I started – too –

And He – He followed – close behind –
I felt His Silver Heel
Upon my Ankle – Then My Shoes
Would overflow with Pearl –

Until We met the Solid Town –
No One He seemed to know –
And bowing – with a Mighty look –
At me – The Sea withdrew –

(suomennos seuraavalla sivulla)

Meren äärellä

*Mä lähdin varhain koiran kanssa
merta katsomaan,
ja merenneidot kellareistaan
nousi kummissaan,*

*ja yläkerran fregatit
jo apuun tarjoutui,
kai hiireksi ne luuli
joka hiekkaan hautautui.*

*Seisoin, kunnes vesi
oli kengät kastellut,
ja vyötärölle noussut,
eikä nousu tauonnut:*

*noin meri minut valtaisi
kuin kastehelmen vain
voikukan lehden liepeeltä –
jo jalat alle sain.*

*Hän kannoillani seurasi,
ja kuohu hopeinen
nilkkojani näykki
villin vahtohelminen,*

*vaan kaupunkiin kun päästiin,
niin meri pysähtyi;
se ylpeästi kumarsi
ja vitkaan vetäytyi.*

Series 2. Of gardens and seasons
Sarja 2. Puutarhoista ja vuodenaajoista

I shall keep singing

I shall keep singing! Birds will pass me
On their way to Yellower Climes—
Each—with a Robin's expectation—
I—with my Redbreast—
And my Rhymes—

Late—when I take my place in summer—
But—I shall bring a fuller tune—
Vespers—are sweeter than Matins—Signor—
Morning—only the seed of Noon—

Minä vain laulan

Minä vain laulan! Lintuja lentää
ohitse maihin kaukaisiin.
Luokseni punarinta vain jää,
laulunsa runoihini,
aatoksiin.

Kesällä myöhään kun elämä alkaa,
lauluni täydemmin sointua saa.
Ilta on aamua viisaampi, Signor,
aamu vain keskipäivää ennustaa.

The sleeping flowers

"Whose are the little beds," I asked,
"Which in the valleys lie?"
Some shook their heads, and others smiled,
And no one made reply.

Perhaps they did not hear, I said,
I will inquire again.
"Whose are the beds – the tiny beds
So thick upon the plain?"

"'T is daisy in the shortest;
A little further on, –
Nearest the door, to wake the first, –
Little leontodon.

"'T is iris, sir, and aster,
Anemone and bell;
Batschia in the blanket red,
And chubby daffodil."

Meanwhile, at many cradles,
She rocked and gently smiled,
Humming the quaintest lullaby
That ever soothed a child.

"Hush! Epigea wakens!
The crocus stirs her hood, –
Rhodora's cheek is crimson,
She's dreaming of the wood."

Then turning from them, reverent,
"Their bedtime 't is," she said;
"The bumblebees will wake them
When April woods are red."

(suomennos seuraavalla sivulla)

Nukkuvat kukat

"Keiden ovat pienet palstat", kysyn,
"istutukset somat nuo?"
Päätä puistain, hymyillen
ei kukaan vastausta suo.

He eivät kuulleet, arvelen,
ja kysyn uudestaan:
"Keiden ovat kukkapenkit
multapuvussa?"

"Päivänkakkara on tuossa.
Oven luona, näethän,
varhaisimpana jo huomaat
maitiaisen heräävän,

kurjenmiekan, herraseni;
asterin, vuokon, kellonkin,
rusojuuren punottavan näet
ja pulskan narsissin."

Hymyillen neito hoivaa
niin kuin lasta kehdossa,
hyräellen tuutulaulun
kukkapenkin ohessa.

"Hys nyt! Talvikki jo herää!
Krookus nostaa huppuaan.
Pohjanruusu punertaa:
sillä on metsä unessaan.

Hartaana kääntyy puoleeni:
"Uniaika on talvisää.
Keväällä, kun metsä virkoo,
kimalaiset ne herättää."

Summer's obsequies

The Gentian weaves her fringes—
The Maple's loom is red—
My departing blossoms
Obviate parade.

A brief, but patient illness—
An hour to prepare,
And one below this morning
Is where the angels are—
It was a short procession,
The Bobolink was there—
An aged Bee addressed us—
And then we knelt in prayer—
We trust that she was willing—
We ask that we may be.
Summer—Sister—Seraph!
Let us go with thee!

In the name of the Bee—
And of the Butterfly—
And of the Breeze—Amen!

Kesän hautajaismenot

*Rönsyilee jo katkero,
vaahtera punertaa.
Ei kulkueita kaivata,
kun kukat kaikkoaa.*

*Sairaus lyhyt, ankara –
sen talven halla tuo,
ja aamulla on kukat menneet
enkeleiden luo.
Saattoväki pieni, linnun
laulavan vain luultiin,
mehiläisen muistosanat
rukoillen kun kuultiin.
Mielellään hän lähti, arvaan,
olkoon se myös meidän tie.
Kesä! Sisar! Serafimme!
Mukanasi vie!*

*Nimeen mettisen
ja perhosen
ja kesätuulosen – Amen!*

The snow

It sifts from Leaden Sieves—
It powders all the Wood.
It fills with Alabaster Wool
The Wrinkles of the Road—

It makes an Even Face
Of Mountain, and of Plain—
Unbroken Forehead from the East
Unto the East again—

It reaches to the Fence—
It wraps it Rail by Rail
Till it is lost in Fleeces—
It deals Celestial Vail

To Stump, and Stack—and Stem—
A Summer's empty Room—
Acres of Joints, where Harvests were,
Recordless, but for them—

It Ruffles Wrists of Posts
As Ankles of a Queen—
Then stills its Artisans—like Ghosts—
Denying they have been—

Lumi

*Lyijyseulasta siroaa
ja puuteri se metsän, maan,
marmoripinnaksi se täyttää
maantien rypyt villallaan.*

*Kaikki vuoret, tasangot
se peittää, tasoittaa.
Idästä itään leviää
rikkomaton tasamaa.*

*Se saapuu aidan luokse
seiväs seipäältä kietoo sen
valkokehrän uumeniin,
ja heittää hunnun taivaisen*

*yli kannon, kiven, korren,
kesän tyhjän asunnon,
yli sänkijäljen, sadon
kauan sitten korjatun.*

*Se koristelee rakenteet
kuin pitsiröyhyin ruhtinaan,
pian kisällinsä karkottaa, kuin ei
koskaan oisi ollutkaan.*

Series 3. Of longing and solitude

Sarja 3. Kaipauksesta ja yksinäisyydestä

Evening

The cricket sang,
And set the sun,
And workmen finished, one by one,
Their seam the day upon.

The low grass loaded with the dew,
The twilight stood as strangers do
With hat in hand, polite and new,
To stay as if, or go.

A vastness, as a neighbor, came, —
A wisdom without face or name,
A peace, as hemispheres at home, —
And so the night became.

Ilta

*Sirkka soitti,
painui päivä,
työnsä päätti vuorollansa
työmiehistä jokainen.*

*Kaste kattoi nurmimaton,
iltahämy vieraan lailla
hattu kourassansa seisoi:
lähdenkö vai saanko tulla?*

*Saapui suuri avaruus,
tuntematon viisaus,
rauha maailman vieraanamme –
ilta kotiin laskeutui.*

Returning

I years had been from home,
And now, before the door,
I dared not open, lest a face
I never saw before

Stare vacant into mine
And ask my business there.
My business,—just a life I left,
Was such still dwelling there?

I fumbled at my nerve,
I scanned the windows near;
The silence like an ocean rolled,
And broke against my ear.

I laughed a wooden laugh
That I could fear a door,
Who danger and the dead had faced,
But never quaked before.

I fitted to the latch
My hand, with trembling care,
Lest back the awful door should spring,
And leave me standing there.

I moved my fingers off
As cautiously as glass,
And held my ears, and like a thief
Fled gasping from the house.

(suomennos seuraavalla sivulla)

Kotiinpaluu

Vierailla mailla vuosia vietin,
kotiin pääsin palaamaan.
Ovea en avata tohtinut:
vieraat kasvotko nähdä saan

ilmeettä katsoen, kysyen sitten
mitä minulla on asiaa siellä?
Asiaa – koko elämä vain,
se liekö tallella vielä?

Hermoilin ja epäröin,
ikkunoita silmäillen.
Hiljaisuus vyöryi yli kuin meri
ja murtui ryskyen.

Jo sitten jäykästi naurahdin,
että oveako tässä pelkään,
kun vaaran ja kuoleman kentät on käyty
ja pelotta menty yön selkään?

Kättä ojensin salvan ylle,
se vapisi siinä hetken.
Löisikö joku sen oven vain kiinni
ja tekisi tyhjäksi retken?

Ja otteeni päästin, kuin haurasta lasia
varoin ovea tuota,
ja varkaan lailla, henkeä haukkoen
pakenin kotini luota.

I'm Nobody

I'm Nobody! Who are you?
Are you - Nobody - too?
Then there's a pair of us!
Dont tell! they'd advertise - you know!

How dreary - to be - Somebody!
How public - like a Frog -
To tell one's name - the livelong June -
To an admiring Bog!

Olen Olematon

*Olen Olematon! Entä itse?
Seuraako sinusta saan?
Sittenhän meitä on kaksi!
Älä hiisku! tai kylillä puhutaan!*

*Kuinka ikävä olisi olla Joku!
Kurnuttaja julkinen,
jonka juttuja suon kansa ihaillen kuulee
koko päivän kesäisen!*

Series 4. Of love and summer
Sarja 4. Rakkaudesta ja kesästä

Summer for thee

Summer for thee, grant I may be
When Summer days are flown!
Thy music still, when Whippoorwill
And Oriole—are done!
For thee to bloom, I'll skip the tomb
And row my blossoms o'er!
Pray gather me— Anemone—
Thy flower—forevermore!

Kesänä sinulle

*Kesänä sinulle olla kai saan,
kun kesä itse pois jo haipuu?
Musiikin suloisen sinulle tuon,
kun lintujen laulu vaipuu!
Kukkivan haluan sinun, ja siksi
en lepää, vaan kukkani hoidan!
Keräähän vuokkoja minulle siis,
iäti unelmoidaan!*

The lovers – Come slowly, Eden!

The Rose did caper on her cheek—
Her Bodice rose and fell—
Her pretty speech—like drunken men—
Did stagger pitiful—
Her fingers fumbled at her work—
Her needle would not go—
What ailed so smart a little Maid—
It puzzled me to know—
Till opposite—I spied a cheek
That bore another Rose—
Just opposite—Another speech
That like the Drunkard goes—
A Vest that like her Bodice, danced—
To the immortal tune—
Till those two troubled—little Clocks
Ticked softly into one.
Come slowly - Eden! Lips unused to Thee -
Bashful - sip thy jasmines - As the fainting bee -
Reaching late his flower, Round her chamber hums -
Counts his nectars - Enters - and is lost in balms!

Rakastavaiset – Saavu luokse, Eeden!

*Ruusu kukki poskellansa,
pamppaili noin rintamus,
sulopuhe sopersi
kuin humalaisen takellus.
Sormi sousi hermostunut,
käsityössä haparoi.
Mikä tyttöparkaa vaivaa,
sitä salaa aprikoin –
kunnes huoneen tuolla puolen
toisen rusoposken näin;
takelteli puhe siellä
samaan tapaan änkyttäin,
ja nuorukaisen liivi sykki
tahtiansa kiihkeää –
vaan nytpä kellot ujut nuo
jo samaa tikittää.
Saavu luokse, Eeden! Huulet hiljaa empien
jasmiinista siemailevat ujosti kuin mettinen,
ken uupuneena kukkaan käy, tutkii joka sopukkaa,
löytää viimein meden lähteen, balsamiinsa vajooa!*

I hide myself within my flower

I hide myself within my flower
That, wearing on your breast,
You, unsuspecting, wear me too,
And angels know the rest.

I hide myself within my flower
That, fading from your vase,
You, unsuspecting, feel for me
Almost a loneliness.

Mä kukasta piilopaikan löysin

*Mä kukasta piilopaikan löysin;
jos rintaasi laitat sen,
et arvaakaan, että siinä oon –
se salaisuus on enkelten.*

*Mä kukasta piilopaikan löysin;
jos kuihdun maljakkoon,
niin silloin saatat aavistaa,
miten yksinäinen oon.*

If I can stop one heart from breaking

If I can stop one Heart from breaking,
I shall not live in vain
If I can ease one Life the Aching,
Or cool one Pain,

Or help one fainting Robin
Unto his Nest again,
I shall not live in vain.

Jos yhden sydänsurun estän

*Jos yhden sydänsurun estän,
ei elämäni turha lie.
Jos yhden elon tuskan liennän,
jos kivun pois se vie,*

*tai väsähtäneen pikkulinnun
pesään autan palaamaan,
ei elämäni turha lie.*

Series 5. Of eternity and hope
Sarja 5. läisyydestä ja toivosta

Requiescat

How many times these low feet staggered—
Only the soldered mouth can tell—
Try—can you stir the awful rivet—
Try—can you lift the hasps of steel!

Stroke the cool forehead—hot so often—
Lift—if you care—the listless hair—
Handle the adamantine fingers
Never a thimble—more—shall wear—

Buzz the dull flies—on the chamber window—
Brave—shines the sun through the freckled pane—
Fearless—the cobweb swings from the ceiling—
Indolent Housewife—in Daisies—in!

Levätköön rauhassa

*Montako kertaa hän työssään horjui?
Vaiennut suu ei kertoa saa,
koetatpa arkun niittejä purkaa
taikka sen salpoja irrottaa.*

*Hikinen otsa on kylmennyt vihdoin,
väsyneitä hiuksia nyt ei näy.
Kivikovat sormet lepoon päässeet,
sormustin niihin ei enää käy.*

*Kärpäset surisee kammarin katossa,
päivä jää pölyisen ruudun taa.
Seitti voi rehottaa – joutilas emäntä
kukkien huomassa levätä saa!*

I cried at pity

I cried at Pity—not at Pain—
I heard a Woman say
"Poor Child"—and something in her voice
Convicted me—of me—

So long I fainted, to myself
It seemed the common way,
And Health, and Laughter, Curious things—
To look at, like a Toy—

To sometimes hear "Rich people" buy
And see the Parcel rolled—
And carried, I supposed—to Heaven,
For children, made of Gold—

But not to touch, or wish for,
Or think of, with a sigh—
And so and so—had been to me,
Had God willed differently.

I wish I knew that Woman's name—
So when she comes this way,
To hold my life, and hold my ears
For fear I hear her say

She's "sorry I am dead"—again—
Just when the Grave and I—
Have sobbed ourselves almost to sleep,
Our only Lullaby—

(suomennos seuraavalla sivulla)

Mua itketti sääli

*Mua itketti sääli, ei kipu, kun kuulin
sen naisen näin sanovan:
"laps' parka!" – ja jotenkin ymmärsin
sen minua tarkoittavan.*

*Niin pitkään mua heikotti, että jo luulin:
se on yleistä elämän tilaa,
ja terveys, nauru – ois hullua moinen,
kuin leluja vain ja pilaa.*

*Kun rikkaiden ostavan joskus nähtiin
paketit koreat, kallihit niin,
me luulimme niitä vietävän luokse
lasten kultaisten taivaisiin.*

*Meidän ei sopinut haluta niitä,
ei edes miettiä, huokaillakaan,
ett' sellaista olisi suotu myös meille,
jos Luoja ois toisin säätänyt vaan.*

*Jos tietää vain voisin mä nimen sen naisen,
joka täällä vaeltaa,
niin tukkisin korvat ja piiloutuisin,
kun hän taas valittaa*

*että surkeaa on kun piti mun kuolla!
Juuri kun povessa maan
sain itseni unehen itketyksi,
tuutua haudan laulamaan.*

The chariot

Because I could not stop for Death,
He kindly stopped for me;
The carriage held but just ourselves
And Immortality.

We slowly drove, he knew no haste,
And I had put away
My labor, and my leisure too,
For his civility.

We passed the school where children played,
Their lessons scarcely done;
We passed the fields of gazing grain,
We passed the setting sun.

We paused before a house that seemed
A swelling of the ground;
The roof was scarcely visible,
The cornice but a mound.

Since then 'tis centuries; but each
Feels shorter than the day
I first surmised the horses' heads
Were toward eternity.

Vaunut

*En tohtinut viivähtää Kuoleman tähden:
hän kohteliaasti poimi kyytiin,
ja vaunuissa olimme vain me kahden,
ja Kuolemattomuus.*

*Hitaasti ajettiin, ei kiirettä ollut,
ja minäkin olin luopunut
niin työstä kuin huvista
hänen kauniin eleensä tähden.*

*Ohitimme koulun, jossa lapset leikkivät
vasta oppimasta päästyään;
ohitimme viljavat vainiot
ja laskevan auringon.*

*Kas siinä talo: tuskin kummempi
kuin kumpu maassa,
katto umpeen kasvanut
ja räystääät sammaleessa.*

*On vuosisatoja mennyt,
mutta pidempi oli se päivä,
jolloin tajusin hevosten suuntaavan
matkansa iäisyyttä kohti.*

Hope

Hope is the thing with feathers
That perches in the soul,
And sings the tune without the words,
And never stops at all,

And sweetest in the gale is heard;
And sore must be the storm
That could abash the little bird
That kept so many warm.

I've heard it in the chillest land,
And on the strangest sea;
Yet, never, in extremity,
It asked a crumb of me.

Toivo

*Toivo on otus höyheninen,
joka sieluun istahtaa
ja laulaa sanattoman laulun
aikomatta lopettaa.*

*Soi puhurissa suloisimmin,
mikään myrsky lannistaa
ei sitä pikkulintua voi
joka lämmön lahjoittaa.*

*Sen kuulin maassa kylmässä
ja merellä lännestä itään,
vaan hädässäkään koskaan se
ei minulta pyytänyt mitään.*

CC FREIA
KAMARIKUORO

tässä konsertissa • *in this concert*

Anneli Vellendi
Heljä-Maari Manninen
Pauliina Kallio
Maija Lappalainen
Aino Jalkanen

Susanna Heinonen
Tuula Mäntyjärvi
Teija Tuukkanen
Sanna Katajavuori
Annamari Rätty

Olli Hannuksela
Pekka Sipilä
Atro Tossavainen
Heikki Lindholm
Hannu Ryytänen

Sakari Niemi
Matti Suojalehto
Timo Markkula
Reijo Kekkonen
Jaakko Mäntyjärvi

www.ccfreia.info
Facebook + Bluesky: ccfreia

Suomennekset Jaakko Mäntyjärvi

Translations by Jaakko Mäntyjärvi